

Nafia vekâletine bağı Derince travers fabrikasının Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğüne devri hakkında kanun lâyihası ve Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/496)

T. C.

Başvekâlet

Kararlar dairesi müdürlüğü

Sayı : 6/4720

16 - X - 1940

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Nafia vekâletine bağı Derince Travers fabrikasının Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğüne devri hakkında Nafia vekilliğince hazırlanan ve İera Vekilleri Heyetince 2 - X - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil

Dr. R. Saydam

Mucib sebebler lâyihası

Meveud olan ve inşa edilmekte bulunan demiryollarımıza muktazi ahşab traverslerin ormanlarımızdan temini hususu 14 - IX - 1938 tarihli ve 9594 numaralı Vekiller Heyeti kararile Ziraat ve İktisad vekâletlerinden ve diğer teşekküllerden celbolunacak mutahassıslardan mürekkeb bir komisyonda tedkik olunmuş ve mezkûr komisyon tarafından verilen 25 - VII - 1939 tarihli raporda Şark mntakasında kayın vesair eins traverse elverişli ormanların bulunmaması ve kayın ormanlarının Karadeniz savahili ile Bolu, Kütahya ve Adapazarı mntakalarında ve traversleri enjekte edecek fabrikanın da Derince'de bulunması dolayısıyla bu ormanlardan enjeksiyon fabrikasına ve fabrikadan da Şarkta inşa olunan hatlara travers naklinin pek müşkül ve çok pahalıya mal olacağı ve esasen kayın ormanlarından senevî temin edilebilecek traverslerin ancak halen işletilmekte olan demiryollarında tebdili icabeden travers ihtiyacını karşılayabileceği tesbit edilmiş ve bu suretle inşa edilmekte olan hatlarımıza lüzumu olan traverslerin demir olarak temini zarurî görülmüş ve keyfiyet İera Vekilleri Heyetinin 19 - II - 1940 tarihli toplantısında tedkik olunarak Şark bölgesinde inşa olunacak hatlarımıza muktazi traverslerin Karabük demir ve çelik fabrikaları bu malzemeyi temin edinceye kadar mezkûr hatlara muktazi traverslerin hariçten celbi 12902 numaralı kararile kabul buyurulmuştur.

Memleketimizdeki kayın ormanlarının verebileceği travers miktarı ancak yapılmış olan hatların ihtiyacını temin edebileceği ve yapılmakta olan demiryollarımıza ahşab travers temininin mümkün olamayacağı bu suretle tahakkuk ettikten sonra yeni hatlarımızın ahşab traverslerinin enjeksiyonu için Derince'de tesis edilmiş olup halen vekâletimiz emrinde bulunan travers enjekte fabrikasının artık yeni hatlarımız için travers enjekte etmesine de imkân kalmamış ve bu fabrikanın faaliyeti yalnız Devlet demiryolları işletme idaresine lüzumu olan traverslerin enjektisine inhisar etmiş olduğundan mezkûr fabrikanın da bütün vesait ve müştemilâtı ile birlikte Devlet demiryolları işletme umum müdürlüğü emrine verilmesi ve gerek münasili teşkilâtı ve gerekse bulunduğu mahal itibarile işletme idaresine bağı olarak çalıştırılması daha ziyade faideli olacağı anlaşılmıştır.

İleride, travers temini mümkün olan Karadeniz sevahili ile Bolu mıntakasında yeni demiryolu inşaatı takarrür ettiği ve bu havalide yapılacak demiryolları için ormanlarımızın verimi tezayüd eylediği takdirde mezkûr hatlara muktazi traversler Devlet demiryolları idaresince vekâletimiz hesabına travers fabrikasında enjekte edilecektir.

Bir taraftan Devlet demiryollarına devrolunan yeni hatlarımızın ilâvesile uzunlukları artan işletme hatlarının çoğalan ihtiyacı diğer taraftan bu ihtiyacı, karşılamaya çalışan ormanlarımızın bu günkü gayri kâfi verimi dolayısıyla faaliyeti yalnız işletme idaresinin traverslerini enjekteye munhasır kalan fabrikanın işletme idaresi emrinde çalıştırılması her eihetten daha muvafık görülmüş ve mezkûr fabrikanın vekâletimizin tavassutu ile işletme ihtiyaçlarını temine çalışmasında ameli ve iktisadî hiç bir faide kalmamış olduğundan yukarıda da arzolunduğu veçhile fabrikanın Devlet demiryolları idaresine devri çok muvafık bulunmuştur.

1 — Bu hususta hazırlanan kanun lâyihasının birinci maddesi fabrikanın faaliyetine sekte vermeden işletme idaresine devrini,

2 — İkinci maddesi de bir çok senelerden beri bu fabrikada çalışan ve her birisi kendi işinde ihtisas ve mümaresede elde etmiş bulunan memurların kendi sunu taksirleri olmadığı halde idarî sebeplerle yapılan bu devir yüzünden mağdur olmamalarını ve maddî bir zarara uğramamalarını teminen konulmuş,

3 — Üçüncü maddesi de yukarıda arzedildiği veçhile ileride yapılacak hatlarımıza muktazi traverslerin ormanlarımızdan temini mümkün olduğu takdirde bu hatlarımıza lüzumu olan traverslerin işletme idaresi tarafından enjekte edilebilmesini ve fabrikanın faaliyeti cümlesinden olan ve fabrikada yaptırılması imkânı bulunan ve inşa edilmekte olan hatların ihtiyacından bulunan ufak tefek bazı işlerin teminini mümkün kılmak için konulmuştur.

4 — Devlet demiryolları 1940 bütçesinde bu fabrikanın işletme masrafı ile kadrosu derpiş edilmiş olduğundan mezkûr fabrikanın gerek işletme masrafı için ve gerekse fabrikada çalışan memurların aylıkları karşılığı olarak vekâletimiz 1940 bütçesine konulmuş olan tahsisat ve kadroların aynen Devlet demiryolları bütçesine ilâvesi zarurî bulunmuş ve kanunun 4 ncu maddesi de bu eiheti teminen yazılmıştır.

Nafia encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Nafia encümeni

Esas No. 1/496

Karar No. 2

15 - XI - 1940

Yüksek Reisliğe

Nafia vekâletine bağlı Derince Travers fabrikasının Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğüne devri hakkında Nafia vekâletince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 2 - X - 1940 tarihinde Yüksek Meclise arzı kararlaştırılıp Başvekâletin 16 - X - 1940 tarih ve 6/4720 numaralı tezkeresile Yüksek makamınıza sunulub Encümenimize havale buyurulan kanun ve merbutu mucib sebepler lâyihası Nafia vekâleti İnşaat reisi ve Devlet demiryolları ve limanları işletme idaresi mümessilleri huzur ile okundu ve müzakere edildi.

Encümenimiz mucib sebepler lâyihasında teyân edildiği veçhile memleketin Şark kısmında kayın ağacı ormanları bulunmamasının yeni demiryollarında ahşab travers kullanmama bir mâni teşkil etmiyeceği mütaleasında bulunmuş ve müzakere esnasında İnşaat reisi tarafından verilen izahattan civar ormanların Orman idaresi tarafından amenajman plânları ilzar edilmediği eihetle halen ahşab traverslerin bahalya mal olduğu anlaşılmıştır.

Şimdilik memlekette demir travers imali mümkün bulunmaması dolayısıyla senevî bir kağ

milyon liranın harice tediyesine mahal bırakılmamak için Encümenimiz bu cihetin Hükümetçe tekrar tedkik ve icabeden tedabiri almasını temenni etmekle beraber gerek idarî ve gerekse fennî murakabe sühuleti ve aynı zamanda seneden seneye işletme hututunun bakım ve tamirâtı için lüzumlu traverslerin adedinin mühim bir yekûna balığ olacağına ve bunların dairei aidesince ihzar ve enjekteleri daha ehven ve muvafık olacağı mülâhazalarile Derince Travers fabrikasının Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğüne devri keyfiyetini müttefikan kabul etmiştir.

Kanun lâyihasının maddelerinin müzakeresinde; birinci maddenin demirbaş eşya ve malzeme yerine demirbaş ve müstehlik eşya ve malzemesi ve müstahdemile birlikte kelimesinden sonra bütün hukuk ve vecaibi ile kelimesinin ilâvesile kabulü tensib edilmiştir.

İkinci ve üçüncü maddeler hükümlerinin işletme idaresi kanun ve mevzuatına uygun olduğu anlaşılmağa aynen kabul edilmiştir.

Dördüncü madde müfaddının, mütehasısı Bütçe encümenince müzakere ve tedkiki daha münasib olacağına karar verilerek aynen bırakılmıştır.

Bermucibi havale Bütçe encümenine havale buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunuldu.

Na. En. Rs.	M. M.	Kâ.
Erzincan	Eskişehir	Sivas
A. S. İter	İ. Arukan	A. N. Demirağ
Ankara	Elâzığ	İzmir
A. Baytan	F. Z. Çiyiltetpe	S. Epikmen
Malatya	Eskişehir	Tunceli
M. Ş. Özbaşarbaşı	O. Işın	S. Erkman
Urfa		
R. Soyer		

Bütçe encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe encümeni

Mazbata No. 25

Karar No. 1/496

10 - XII - 1940

Yüksek Reisliğe

Nafia vekâletine bağlı Derince Travers fabrikasının Devlet demiryolları ve limanları İşletme umum müdürlüğüne devri hakkında Nafia vekilliğince hazırlanmış Başvekâletin 16 - X - 1940 tarih ve 6/4720 sayılı tezkeresile Yüksek Meclise sunulan kanun lâyihası Nafia encümeni mazbatasile birlikte encümenimize tevdi buyurulmakla Nafia vekili Ali Fuad Cebesoy, Ziraat vekili Muhlis Erkmen, Münakalât vekâleti müsteşar muavini, İktisad vekâleti Sanayi tedkik heyeti reisi, Maliye vekâleti namına Bütçe ve malî kontrol umum müdürü ve Devlet demiryolları umum müdür muavini hazır buldukları halde okundu ve konuşuldu:

Mucib sebebler lâyihasında, Derince Travers fabrikasının İşletme umum müdürlüğüne devri şu iki sebebe istinad ettirilmektedir:

1 - Yeni hatların inşa edilmekte olduğu Şark mmtakasında traverse elverişli orman yoktur. Bu ormanların bulunduğu yerlerden

traverslerin Derinceye ve orada enjekte edildikten sonra hatların inşa mahallerine nakli hem çok müşkül ve hem de pahalı olacaktır.

2 - Memleketimizdeki kayın ormanlarının ve rebileceği travers yekûnu ancak işlemekte olan hatların ihtiyacını karşılamaktadır. Bu itibarla Demiryolları işletme idaresinin kullanacağı traversleri hazırlayacak fabrikanın mezkûr idareye devri tabîi ve yeni hatlar için lüzumu olan demir traverslerin de Karabük fabrikasının imaline kadar hariçten idhali zarurî telâkki edilmektedir.

Encümenimiz, fabrikanın devri hususunda tevakkufa mahal görmemiş ise de millî iktisadiyatımız bakımından ehemmiyeti derkâr olan orman servetlerimizin istismarı ile bütün travers ihtiyacının ahşab olarak veya Karabük fabrikasının da bu iş için faaliyete sevkî ile kısmen demir olarak fakat tamamının memleket dahilinde temini çareleri üzerinde durmağı

ve bunun için de Hükûmet mümessillerinin mütalecalarını almağı faydalı bulmuştur.

Nafia vekâleti İnşaat dairesi reisinin yukarıda yazılı mucib sebepleri tekrar etmesine karşı Ziraat vekili, ormanlarımızdan ihtiyacımızı tamamille tedarik etmek mümkün olacağı, yalnız yolsuzluk dolayısıyla nakil işinin fevkalâde müşkülât arzemesi yüzünden bir kısmının işletilemediği, maahaza travers ihale şartnamelerine mevzu kayidlerin tahfifi takdirinde - meselâ traverslerde mevcut leke nisbeti 1/5 yerine bir çok memleketlerde olduğu gibi 1/2 olarak kabulü halinde - kullanılabilir olacak travers miktarı çoğalacağı gibi maliyet fiatının da düşeceği, hülâsatan ormanlarımıza yol ve dekovil yapılarak ve amenaşmanlık ikmal edilerek işletme imkânı hâsıl olduğunca ihtiyacımız olan bütün traverslerin elde edilmesi mümkün olacaktır kanaatini izhar etti.

Karabük demir fabrikası haddehanesinin bu hususa aid noksanlarının ikmalinden sonra gerek işletme ve gerek yeni inşaata muktazi traverslerin yarısını temin edebileceği yapılan tedkiklere atfen İktisad vekâletince izah edildi.

Bu günkü dünya şartları içerisinde hariçten demir travers getirtmek imkânı bulunmadığı eihetle memleket dahilindeki membalara müracaat zarurî olduğunu binaenaleyh bütün zorlukların heyeti umumiyesi yeniden tedkik edilerek icab eden tedbirlerin alınacağını, ancak bu gün hatlarımızın işletme emniyetini temin bakımından mevcut ahşab traverslerin işletmeye açılmış hatlarımıza tahsisi ve bunun için de bu fabrikanın Devlet demiryolları umum müdürlüğüne devri faydalı olacağını Nafia vekili izah etti. Encümenimizin bütün bu tedkiklerden edindiği intiba, Hükûmetçe bu mevzu tekrar ve ehemmiyetle ele alındığı ve alâkadar teşekküllerin yekdiğerinin işlerini teshil ve itmam eder şekilde faaliyetlerini tanzim ve teksif ettikleri ve hassatan Orman idaresinin daha enerjik ve azimkâr hareket ederek müteahhidlerin rağbetsizliği yüzünden doğan boşluğu telâfi ettiği tak-

dirde çok müsbet neticelerin alınacağı merkezindedir. Binaenaleyh Hükûmetin icab eden tedbirleri alarak hem işletmenin ihtiyacını ve hem de inşaatın tavakkufa uğramadan devamını temin edecek çareleri bulub tatbikte gecikmemesini temenniye şayan görmüş ve lâyihayı esas itibarile kabul ile beraber maddeler üzerinde aşağıda arzedilen bazı tadiller vücutte getirmiştir.

Fabrika hükmi şahsiyeti haiz bulunmadığından hukuk ve veeaipe de sahib olmayacağı eihetle maddeye (bu işletmeden mütevellid) kaydi ilâve edilmiştir.

İkinci madde aynen ve üçüncü madde bir kelime değişikliği ile, dördüncü madde muvakkat ahkâmı ihtiva ettiğinden muvakkat madde olarak ve bir kelime ilâvesile kabul edilmiştir.

Fabrikaya aid teşkilât kadroları Devlet demiryolları umum müdürlük kadrosuna ilâve edildiği eihetle Nafia vekâleti kadroları meyanındaki teşkilâtın kaldırılması icab ettiğinden lâyihaya yenden ilâve edilen dördüncü madde ile bu husus temin edilmiştir.

Bu değişikliklerle tanzim edilen kanun lâyihası Umumî Heyetin tasvibine arzedilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulmuştur.

Reis	Reis V.	M. M.
Çorum	Kastamonu	Muğla
İ. Eker	T. Coşkan	H. Kitabcı
Kâtib		
İstanbul	Bolu	Bursa
F. Öymen	Dr. Zihni Ülgen	Fazlı Güleç
Bursa	Elâziğ	Giresun
N. Ayas	M. F. Altay	M. Akkaya
İsparta	İsparta	İsparta
Mükerrem Karaağaç	Kemal Turan	R. Ünlü
Kayseri	Kayseri	Kayseri
F. Baysal	Suad Hayri Ürgüblü	S. Serim
Kırklareli	Konya	Mardin
B. Denker	R. Türel	R. Erten
Muş	Seyhan	Trabzon
Ş. Ataman	S. Çam	Sırrı Day
Tunceli		
M. Yenel		

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Nafia vekâletine bağlı Derince travers fabrikasının Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğüne devri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Nafia vekâletine bağlı Derince travers fabrikası, bu kanunun meriyet mevkiine girdiği tarihte mevcut bütün teçhizat ve her türlü alât, edevat, demirbaş eşya ve malzemesi ve memur ve müstahdemlerle birlikte Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğüne devredilmiştir.

MADDE 2 — Birinci madde mucibince nakledilen memur ve müstahdemlerin unvan ve dereceleri mezkûr umum müdürlüğün memur ve müstahdemlerinin ücretlerine dair olan 2847 ve 3173 sayılı kanunların hükümlerine göre münakalât vekâletince tesbit ve aylıkları yeni derecelerinin asgarisi üzerinden tayin olunur.

Eğer memur ve müstahdemlerin yeni derece aylığı eski aldığı aylık miktarından dun ise farkı, kademe ve terfi zamlarile telâfi edilinceye kadar verilir ve tekaüd aidatına tâbi tutulur.

MADDE 3 — Demiryollar inşaat dairesi tarafından travers fabrikasında gerek enjekte ettirilmesine lüzum gösterilen malzeme ve gerek yaptırılacak diğer işler için el emeği fiatına hiç bir zam yapılmaksızın maliyet fiatı üzerinden mezkûr daireye fatura edilir.

MADDE 4 — Mezkûr fabrikanın işletme masrafı olarak Nafia vekâletinin 1940 mali yılı bütçesine konulmuş olan tahsisat Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1940 mali yılı bütçesinde açılacak hu-

NAFİA ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Nafia vekâletine bağlı Derince Travers fabrikasının Devlet demiryolları ve limanları İşletme umum müdürlüğüne devri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Nafia vekâletine bağlı Derince Travers fabrikası; bu kanun meriyet mevkiine girdiği tarihte mevcut bütün teçhizat ve her türlü alât, edevat, demirbaş ve müstehlik eşya ve malzemesi; memur ve müstahdemlerle birlikte ve bütün hukuk ve vecaibi ile Devlet demiryolları ve limanları İşletme umum müdürlüğüne devredilmiştir.

MADDE 2 — Hükûmetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3 — Hükûmetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4 — Hükûmetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN DEĞİŞTİRİŞİ

Derince Travers fabrikasının Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğüne devri hakkında kanun lâyihası

MADDE 1 — Nafia vekâletine bağlı Derince Travers fabrikası; bu kanun meriyet mevkiine girdiği tarihte mevcut bütün teçhizat ve her türlü alât, edevat, demirbaş eşya ve istihlâk olunacak malzeme, memur ve müstahdemlerle birlikte ve bu işletmeden mütevellid bütün hukuk ve vekaib ile Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğüne devredilmiştir.

MADDE 2 — Hükûmetin ikinci maddesi aynen.

MADDE 3 — Demiryolları inşaat dairesi tarafından travers fabrikasında gerek enjekte ettirilmesine lüzum gösterilen malzeme ve gerek yaptırılacak diğer işler için el emeği fiyatına hiç bir zam yapılmaksızın maliyet fiatı üzerinden mezkûr daireye tahakkuk ettirilir.

MUVAKKAT MADDE — Mezkûr fabrikasının teşkilât kadroları ve işletme masrafı karşılığı olarak Nafia vekâletinin 1940 malî yılı bütçesine konulmuş olan tahsisatın bakiyeleri Devlet demiryolları ve limanları işletme umum müdürlüğünün 1940 malî yılı bütçesine nakil ve açılacak hususî bir fasla bir taraftan irad ve diğer taraftan tahsisat kayid ve sarf ve bu kanunun 2 nci maddesine göre tesbit olunacak kadro da mezkûr Umum müdürlüğün 1940 malî yılı bütçe kanununa bağlı (C) cedveline ilâve olunur.

MADDE 4 — 26 - VI - 1940 tarih ve 3888 sayılı kanunun birinci maddesine bağlı (1) sayılı cedvelin Nafia vekâleti kadrolarına dahil Travers fabrikası müdürlüğü kısmı ile 1940 malî yılı Muvazenei umumiye kanununun 4 ncü mad-

susi bir fasla bir taraftan irad ve diğcr taraf-
tan tahsisat kayıd ve sarf ve bu kanunun ikinci
maddesine göre tesbit olunan kadro da mez-
kür Umum müdürlüğün 1940 malî yılı Bütçe
kanununa bağılı (C) cedvellerine ilâve olunur.

MADDE 5 — Bu kanun neşri tarihinden mu-
teberdir.

MADDE 6 — Bu kanun hükümlerinin tat-
bikına Maliye, Nafia ve Münakalât vekilleri
memurdur.

2 - X - 1940

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
<i>Dr. R. Saydam</i>	<i>Fethi Okyar</i>	<i>S. Arıkan</i>
Da. V.	Ha. V.	Ma. V.
<i>Fayik Öztrak</i>	<i>Ş. Saracoğlu</i>	<i>F. Ağralı</i>
Mf. V.	Na. V.	İk. V.
<i>Yücel</i>	<i>A. F. Cebesoy</i>	<i>H. Çakır</i>
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
<i>Dr. H. Alataş</i>	<i>R. Karadeniz</i>	<i>M. Erkmen</i>
Mü. V.	Ti. V.	
<i>A. Çetinkaya</i>	<i>N. Topcoğlu</i>	

MADDE 5 — Hükümetin teklifi aynen ka-
bul edilmiştir.

MADDE 6 — Hükümetin teklifi aynen ka-
bul edilmiştir.

B. E.

desine bağlı (D) işaretli cedvelin Nafia vekâleti kadrolarına dahil Travers fabrikası kısmı kaldırılmıştır.

MADDE 5 — Hükümetin beřinci maddesi aynen.

MADDE 6 — Hükümetin altıncı maddesi aynen.

